

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету з питань фінансової політики
і банківської діяльності 26 лютого 2019 року
Веде засідання Перший заступник Голови Комітету ДОВБЕНКО М.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...на наше засідання запрошені також Юрій Ігорович Гелетій, заступник міністра фінансів України. Від Державної служби фінмоніторингу – перший заступник Гаєвський Ігор Миколайович. І начальник Юридичного управління Складанний Віталій Миколайович. І від Національного банку присутній Береза Ігор Володимирович, директор Департаменту фінмоніторингу. І Пряженцева Ірина Миколаївна, начальник управління комплаєнсу Департаменту фінансового моніторингу.

Пропонується вам порядок денний, членам комітету розданий, і регламент роботи. Пропоную долучити третє "Різне": розглянути організаційні питання роботи комітету без присутності запрошених, доповідає Довбенко. Тому постараюся в рамках 5 хвилин теж.

Хто за такий порядок денний і регламент, прошу голосувати.

Прошу опустити. Одноголосно. Дякую вам, колеги.

Переходимо до розгляду першого питання. Проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (№ 9417).

Колеги, хочу вам нагадати, що доповідачів по цьому законопроекті ми заслухали раніше при розгляді цього питання 16 січня цього року, тож можемо, я думаю, що зараз вже не повторювати співдоповідь.

Хочу вас проінформувати, що після того засідання, коли ми вирішили відкласти це питання, Міністерство фінансів і Держфінмоніторинг звернулись з проханням провести попередню зустріч для обговорення проблемних питань, які були озвучені на засіданні комітету. Також протягом цього періоду до мене зверталися і члени комітету, у яких також було бажання продискутувати проблемні місця ще до сьогоднішнього засідання.

Тому я хочу вас всіх проінформувати, що ми провели із зацікавленими колегами, всі, хто бажав, зустріч: і Міністерство фінансів, і члени комітету, і Держфінмоніторинг, і Нацбанк, - за результатами якої було підготовлено ряд пропозицій, які вам роздані і надсилалися також у форматі порівняльної таблиці. І ці варіанти ми будемо сьогодні пропонувати до включення у рішення комітету для врахування ще у першому читанні, щоб зняти ряд спірних питань у сесійному залі.

Я чогось вірю, що у всіх вас була можливість ознайомитися з цими змінами. Можу тільки акцент зробити на кількох моментах. Перше. Ми розуміємо з вами, що зараз 15 тисяч доларів, які ФАТФ рекомендує як порогове значення для поглибленого аналізу, це вже не 300 тисяч гривень, як пропонував уряд, а більше. Тому ми пропонуємо збільшити цю суму до 400 тисячі гривень, щоб зосередитись на великих сумах, які, дійсно, несуть ризики для економіки, і спростити життя для більшості фізичних осіб і малого бізнесу – це зміни до статті 20 проекту.

Друге. Ми також звернули увагу на непропорційно велике значення штрафів, викладених у статті 32 проекту. Вони, ми вважаємо, є неспівмірно критичними для роботи банків та інших фінансових компаній. Тому пропонуємо зменшити максимальну межу у двічі. При цьому це все одно залишатиметься більш ніж серйозним покаранням за недотримання вимог до прозорості операцій. І ми зможемо додатково обговорити їх у другому читанні.

Третій момент. У цьому ж тренді ми пропонуємо на даний момент не вносити зміни до статті 209-1 Кримінального кодексу, які передбачають появу покарання у вигляді позбавлення волі за порушення законодавства про фінмоніторинг, оскільки такі зміни потребують більш глибокого вивчення.

І четвертий момент. Ми також пропонуємо не вносити зміни наразі до статті 63 Закону про банки та Закону про систему гарантування вкладів щодо банківської таємниці,

якими пропонувався окремий допуск до банківської таємниці без рішення суду та без обмежень щодо глибини інформації. Захист персональних даних є дуже чутливою темою. Вбачаю, що немає необхідності зараз кардинально змінювати правила без детальних обговорень.

Враховуючи це все, пропоную вам, колеги, перше – рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу проект Закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (реєстраційний 9417) (від 19 грудня 18-го року), поданий Кабінетом Міністрів України з урахуванням змін, викладених у розданих вам матеріалах, суть яких я тільки що озвучив.

Ще раз підкреслюю, перше – у статті 20 законопроекту цифри "300", "300 тисяч" замінити цифрами "400 тисяч" – це щодо збільшення розміру суми порогових операцій.

Друге. У статті 32 законопроекту щодо розміру штрафів, які можуть бути застосовані до суб'єктів первинного фінансового моніторингу в абзаці 13-му частини п'ятої цифри "10 мільйонів" замінити цифрами "5 мільйонів"; у частині шостій в абзаці третьому цифри "10 мільйонів" замінити цифрами "5 мільйонів"; у абзаці четвертому цифри "2 мільйони" замінити цифрами "1 мільйон"; у пункті 4 розділу X законопроекту абзаці п'ятнадцятий, сімнадцятий підпункту 2 виключити (це щодо запровадження кримінальної відповідальності за порушення порядку замороження або розмороження активів); абзаци восьмий, двадцять четвертий підпункту 8 виключити (це щодо залишення без змін статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність"); у абзацах тридцять сьомому і тридцять восьмому підпункту 8 цифри "300 тисяч" замінити цифрами "400 тисяч" (це щодо збільшення суми операції, з якої виникає обов'язок щодо здійснення належної перевірки клієнтів); останній абзац підпункту 13 виключити (це щодо внесення змін до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" в частині розкриття банківської таємниці).

Друге. Доручити секретаріату комітету провести техніко-юридичне узгодження тексту пропозицій.

Четверте. Доповідачем від комітету визначити першого заступника голови комітету Довбенка.

І четверте. Після прийняття законопроекту за основу створити у комітеті робочу групу з метою підготовки проекту до другого читання під керівництвом Довбенка, за участю інших членів комітету, зацікавлених державних органів, представників ринків та міжнародних експертів.

Хочу вам нагадати, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради: "За результатами розгляду в першому читанні законопроект може бути прийнятий за основу з подальшим урахуванням висловлених зауважень і пропозицій".

Національний банк України підтримує необхідність законодавчих змін у сфері запобігання та протидії легалізації відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення відповідно до міжнародних стандартів.

І Державна служба фінансового моніторингу своїм листом теж повідомляє про підтримку законопроектів і наголошує, що прийняття законопроекту є важливою умовою виконання міжнародних зобов'язань України та має за мету підвищення ефективності системи протидії відмиванню злочинних доходів та фінансуванню тероризму.

Дякую. Я завершив інформацію. Прошу Демчак Руслан Євгенович.

ДЕМЧАК Р.Є. Шановні колеги, уважно ознайомився із законопроектом, прочитав від початку до кінця. І, на жаль, ті пропозиції, що ми надали, сьогодні були зачитані. Не ми їх надали, це більше від фінмоніторингу як би їхня позиція, ті позиції, в яких вони згодні зробити крок назад після наших зауважень. У мене зауважень значно більше. Якщо їх зараз зачитувати, це дуже довго. Я для того, щоб всі могли ознайомитися, скинув таблицю. Таблиця зараз складається із 3 блоків: був законопроект, які пропонуються до

змін, і третя колонка – це зміни, які надані в кожному статтю.

На що хотів би звернути увагу, щоб було зрозуміло, наскільки це важливо. По-перше, почну із штрафів те, що ми тільки що вже говорили. Штрафи пропонуються до зменшення. Але на сьогодні, якщо в натуральних цифрах, якщо були штрафи максимальні 170 мільйонів гривень, зараз пропонується 85 мільйонів гривень. Це штраф максимальний, який може бути для суб'єкту первинного фінансового моніторингу. Крім цього, чомусь ці самі 85 мільйонів і для небанківських фінансових установ. Я думаю, що для них потрібно зробити менший штраф. Я, чесно кажучи, проти того, щоб і 85 мільйонів було. Я думаю, що нам потрібно цю планку зробити реалістичною, особливо для банків, у яких, наприклад, регулятивний капітал там 200-300 мільйонів, таких банків у нас порядку 40. 85 мільйонів – це буде рівно до їх там банкрутства. І ці питання вони ще ув'язуються і з другими проблемами, я зараз про них зараз скажу.

А стосовно небанківських фінансових установ, то також межа 85 мільйонів являється, ну, як би непідійнятною. Крім того, суб'єктами фінансового моніторингу у нас являються нотаріуси, адвокати, адвокатські бюро, фірми, які надають юридичні послуги, які являються консультантами по продажу нерухомості, і для них встановлюється по нашому проекту, навіть уже по зміненому проекту, 17 мільйонів гривень штрафу.

Тому, я вважаю, що це навіть при такому об'ємі ці штрафи є великими. Тому це як би, думаю, потрібно ще обговорити і проговорити більш детальніше, зважити і думку в тому числі і представників ринку, що вони думають на цей рахунок, і, можливо, знайти якийсь більш кращий компроміс, ніж 85, ну, ті суми, що я сказав.

Крім того, хотів звернути вашу увагу по визначенню по пов'язаним особам. Чомусь, ну, я вважаю, що, ну, має бути уточнення, чому ці визначення по пов'язаним особам там тільки політично значущі особи описані. Ну, це таке технічне питання. Але якщо ми говоримо далі про політично значущі особи, то звертаю вашу увагу, що в тих нормах, які сьогодні пропонуються нам для підтримки, якщо досягає оборот по рахунку, одна операція або сумарні операції по рахунку, політично значущої особи 300, а зараз пропонується 400 тисяч, то кожна операція, і в тому числі члена сім'ї політично значущої особи, вона має бути узгоджена керівником суб'єкту первинного фінансового моніторингу. Тобто, якщо ви відкрили рахунок, ну, я маю на увазі хтось із політично значущої особи відкрив рахунок в "Укрексімбанку", то за погодженням керівника "Укрексімбанку" буде проводитись кожен платіж із цього рахунку.

Я вважаю, що це перебір і це ненормально. І сьогодні ця дефініція є у чинному законі, який нам сьогодні пропонується.

Крім того, тут є вимоги до верифікації проведення фінансових операцій на фондовій біржі, операції, не операцій, а операції. Якщо в нас по кожній операції на фондовій біржі буде проходити верифікація, це унеможливило роботу... Ну, сама суть роботи біржі, вона передбачає швидкість і швидкість операцій. Тому це має бути виписано по-іншому.

Потребують доопрацювання в тому числі і такі норми, як відмова у встановленні, підтриманні ділових відносин. Мало того, що, як я говорив про політично значущі особи, і не тільки, це стосується і інших суб'єктів, вірніше, це і інших об'єктів фінансового моніторингу, якщо державний орган по фінансовому моніторингу, наприклад, Національний банк він визначає критерії, сам визначає критерії, по яких може бути відмовлено в операціях.

І я вважаю, що тут в цьому плані нам потрібно знову ж таки більш детальніше пропрацювати цю норму. І в тому числі це стосується відмови клієнту у здійсненні операцій. Всі ці мої пропозиції викладені, як я казав, у таблиці.

Я пропоную уже завтра зробити робочу групу, тому що це готово, щоб це не виглядало, що ми затягуємо. Я вважаю, що, враховуючи цей закон, він за собою тягне виділення Україні макрофінансової допомоги, ми маємо це прискорити. Але ми не маємо як би так, його не продумано просто підтримувати.

Тому той список, що Михайло Володимирович сьогодні зачитував, я би хотів, щоб ми завтра з робочою групою доповнили, і в такому, як би уже в такій редакції рекомендувати прийняти за основу з додатковими пропозиціями комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

Дійсно, Руслан Євгенович брав участь і в нашій робочій нараді. І я радий, що він дуже ретельно вивчив законопроект, і є багато принципів, і не тільки принципів, змін. Я думаю, що ми має уважно віднестися до всіх, які є зміни, пропозиції, доповнення. Хто ще бажає висловитися? Романюк Віктор Миколайович, прошу.

РОМАНЮК В.М. Доброго дня, шановні колеги! Я повторю думку, яку я озвучив, коли ми вносили цей законопроект.

Значить, по-перше, сама система фінмоніторингу, я от пам'ятаю, я був свідком, коли вона вводилася, і вона абсолютно сьогодні не виправдала себе, і історія тому свідок. Чому? Тому що, грубо кажучи, вона створила масу адміністративного навантаження на банківську систему. Але ті задачі, які ставилися перед нею, вона не виконала. Тобто це обмеження там обналу, обмеження зловживання банківської системи. Тобто вона виключно створила проблеми для платників податків, проблеми для банківської сфери і породила цілий вертеп схематозу.

Тому наша задача сьогодні максимально через цей законопроект, зрозуміло, що у нас є західні партнери, з якими працювати, через законопроект мінімізувати принаймні навантаження, яку задачу ми сьогодні виконаємо. То єсть глобально ми вже не змінимо ситуацію, тому що ми вже її, цю проблему створили. Але сьогодні що ми можемо зробити об'єктивно – це зменшити навантаження на бізнес, який ми створили там, це майже, я пам'ятаю, це був 2001-й чи 2002 рік, коли цей фінмоніторинг вводився. Це перше, що я хотів сказати.

Друге. От я абсолютно погоджуюсь з нашим колегою Русланом Євгеновичем. Чому? Тому що є ж практика антимонопольного законодавства по штрафам, якщо все... промоніторте її, там все чітко і... То єсть історія застосування штрафів говорить про те, що якщо є глобальні якісь великі штрафи, ніхто ніколи за всю історію України їх не заплатив, тобто потрібно виходити з якоїсь прагматичної економіки питання. Якщо людина бачить, що штраф більш-менш він балансує з економічними можливостями, людина ще якось намагається або в судах довести, або інше. Тільки якщо штраф перевищує там максимальний якийсь економічний поріг, в Антимонопольному комітеті там маса практики, коли починається масова реорганізація, ліквідація юридичних осіб, тобто всі ідуть на те, щоб його не платити, от все. Тобто ми створюємо, породжуємо норму, яка створює проблеми для суб'єктів підприємницької діяльності, не вирішуємо знову ніякої проблеми і як би залякуємо бізнес. Тому я абсолютно погоджуюсь з колегою, що штрафи треба привести до якоїсь більш-менш адекватності.

Плюс, зрозуміло, по політичним мотивам, Михайло Володимирович, якщо ви откривали рахунки в банках, ви ж бачите, вже сьогодні, якщо ти приходиш в банк, тебе не те що роздягають до гола, розумієте, і там моніторять до третього покоління. Ми перетворюємося, от політична еліта, у власній країні ми створюємо такі правила, що ми перетворюємося на ворогів власної країни. Ну, було б в ідеалі: ми маємо зараз залишити країну, виїхати, і тоді вже не буде ворогів в Україні. Розумієте, от ми створюємо отаке правове поле. Тому я абсолютно погоджуюсь з нашим колегою про те, що це все потрібно приводити до якоїсь тям.

І третій момент, принципівий, який я тоді на минулому засіданні теж озвучив, що не потрібно через схожі нормативні акти вносити норми, які регулюють поняття кримінальної відповідальності, Кримінально-процесуального кодексу. Це абсолютно інші комітети, це абсолютно інша парафія, де люди професійно мають підходити і збалансовано до цього питання. Тому, я так розумію, ми виключили цей пункт, щодо там кримінальної відповідальності. Тоді як би з цього питання я думку свою висловив. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що, будемо виходити на рішення, да, члени комітету? Тоді я

хочу запропонувати такий порядок. Я озвучу 4 пункти, які я буду ставити на голосування. Єдине, у другому пункті я би написав так: "Доручити Довбенку і секретаріату комітету узгодити текст правок, озвучених сьогодні на засіданні, і разом з секретаріатом комітету провести техніко-юридичні узгодження тексту пропозицій". І далі тут залишити без змін.

Якщо ви не заперечуєте, я єдине хочу сказати, колеги. Я вважаю, що, і підтримую Віктора Миколайовича, ми маємо дуже серйозно над цим документом попрацювати. І якщо ми проголосуємо за основу в сесійній залі, ми маємо право тоді з цим текстом у комітеті працювати вже як власним.

Тому я думаю, що все-таки краще нам голосувати за основу з цими зауваженнями принципівими, а всі інші, я абсолютно згодний, ми маємо дуже детально пройтись по кожному, і в комітеті будемо робити таблицю. Я думаю, по всіх позиціях ми не можемо, як сказав Віктор Миколайович, роздяться самі перед собою і потім не знати, як дивитися людям в очі, це ненормально. Тому, колеги, хто за те, щоб...

ДЕМЧАК Р.Є. ... перед голосуванням, ще хочу сказати, бо не зовсім зрозуміло. Ми голосуємо тільки з тими змінами, що ви зачитали? Чи після того, як ми робочу групу... завтра пройдемося, ще випишемо ще деякі форми, бо я так зрозумів, що ви тільки що запропонували те, що я говорив, до другого читання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, я пропонував так. Дивіться у вас є, ви самі сказали, і технічні правки, і принципи. Технічні ми залишимо до другої, де принципи, я згодний, ви мені доручаєте з вами, з представниками міністерства, де узгодити і до цих принципових речей що ще додати. Згодні так?

. Можна сконцентруватись, шановні колеги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

ГЕЛЕТІЙ Ю.І. ...на чотирьох цих принципових моментах і врахувати їх при підготовці законопроекту до голосування за основу, а розширити вже перелік обговорення вже між першим і другим читанням. Ми повинні ще залучити до нього міжнародні організації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, Юрій Ігорович, по-перше, що ми не заперечуємо прямо сьогодні з ними узгодити кілька принципових речей, які назвав Руслан Євгенович, кілька принципових, ми деталі не будемо. Ми хочемо, якщо все нормально складеться, хоча я теж думаю, що тут є проблеми, у четвер винести його за основу, прийняти цей документ. Хоча теж є дуже великі проблеми.

ДЕМЧАК Р.Є. Потім завтра, якщо вони готові приєднатися, це проговорити.

Вибачте, що я вас перебив. Є кілька принципових моментів (я так намагався зекономити час), наприклад, щодо відмовляння клієнта. От, принцип, да, з однієї сторони, ми ж хочемо убезпечити. Якщо ми... У нас самі клієнти, вони ще не настільки глибоко володіють там, що являється межею. І можливо, не настільки у нас навіть фінансова грамотність у юридичних осіб, вона така глибока, як і в європейських компаній, які з тим вже працюють трошки довше.

І я би хотів, щоб ми взагалі тут принцип використовували, що ми не наказували за те, що, наприклад, суб'єкт первинного фінансового моніторингу перед тим, як клієнт, він ще не зробив угоди. Він прийшов і каже: "Я хочу зробити таку угоду". Щоб суб'єкт фінансового моніторингу сказав: "Ви знаєте, якщо ви це зробите, підпадаєте під фінмоніторинг. Тут можуть бути санкції, тут можуть бути проблеми. Вам можуть заблокувати кошти". А тут по всьому... ми навіть це не чіпали, це замороження коштів і процедура замороження коштів тут виписана. "Тому ми вам рекомендуємо цю операцію не робити".

Я би хотів, щоб ми таку концепцію тут в законі як би прописали. Зараз тут прописано навпаки: не сказати і наказати, - розумієте? Тобто, якщо ще нотаріуси і адвокати, вони мають це право, то суб'єкт первинного фінансового моніторингу в банку - це не те що вони не повинні цього робити, а вони якщо це зроблять, то вони підпадають

ще під адміністративне порушення і під кримінальне порушення. Тому як би це потрібно зняти.

Що стосовно розголошення комерційної таємниці, то ті пункти, що сьогодні нам запропонував Держфінмоніторинг, вони невичерпні, там ще далі є по закону пункт, який також треба поміняти. Тому тут треба сісти, попрацювати нормально.

Бо ми, нам дали там три пункти, які ми зараз зачитали. Насправді вони концепцію глибоко так не міняють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще Гаєвський хотів. І потім Різаненко.

ГАЄВСЬКИЙ І.М. Шановні колеги, я просто хотів би ще раз пояснити, якщо дозволите, по тим пропозиціям, на яких зупинявся Руслан Євгенович. Дуже тезово і щоб було зрозуміло, що це не ідеї Держфінмоніторингу, чи Міністерства фінансів, чи уряду - виписати ці норми так, як вони є. Ці норми виписані так, тому що так виписана директива Європейського Союзу, по якій в нас є прями зобов'язання щодо її імплементації. Ми не можемо рухатися і читати по-своєму.

По штрафам, якщо директива встановлює максимальну межу штрафу в 5 мільйонів євро - це штраф для країн ЄС, 5 мільйонів євро, максимальний, - ми зараз робимо у два рази менше, в нас получається 2,5 мільйона євро. Але це технічна частина, це не значить, що всі будуть штрафуватися на ці суми, це максимальний штраф, який в законодавстві країни ЄС має бути. Адекватність прийняття цього штрафу і застосування його у конкретному випадку буде визначатися вже конкретно по ситуації. Це не значить, що всі будуть штрафуватися на 2 мільйони євро, це просто технічна відповідність законодавства України законодавству ЄС - те, що від нас вимагають європейські партнери.

Друге: по публічним діячам. Абсолютно немає в нормі законопроекту, що з дозволу керівника банку треба проводити кожну операцію публічного діяча. Цього немає. Є вимога тільки та, що потрібно встановити ділові відносини з публічним діячем з дозволу керівника банку. Тобто коли публічний діяч приходить і відкриває рахунок, ось в цей один раз береться згода керівника. Це також стандарт FATF і ЄС і це існуюча норма закону, тут нічого абсолютно не міняється. При кожній операції не потрібно брати таку згоду, і цього не вводиться в законопроекті.

Стосовно критеріїв по відмовах для проведення фінансових операцій/ рнову ж таки, це діючі норми чинного закону. Якщо неможливо ідентифікувати клієнта, то тоді йому відмовляють, якщо він не надає свої дані.

Якщо клієнт входить до... з переліку терористів, то також є відмова. Тобто це обов'язкові критерії, які визначені в чинному законі, вони дублюються в проекті закону. Не може державний регулятор встановити додаткові критерії, які є обов'язковими для відмови, він може рекомендувати певні критерії для права здійснювати відмову, це так. Але знову ж таки це європейська практика. Але обов'язок для відмови, він визначається чітко в законопроекті.

По фондовій біржі також абсолютно не змінюється чинна процедура, немає... ми не вводимо необхідність верифікувати кожного окремо клієнта при кожній операції при проведенні операцій на фондовій біржі. Зберігається той самий принцип. Але, навпаки, ми відходимо від верифікації в присутності особи, ми дозволяємо дистанційну верифікацію цим законопроектом, тобто можна не приходити безпосередньо до суб'єкта первинного фінансового моніторингу, а дистанційно пройти цю процедуру. Тобто є ряд речей, ми готові все це проговорити, готові обговорити і пояснити з конкретними положеннями директиви і рекомендація FATF. Але, зважаючи на те, що ми, вже дійсно, в... ну, зайшли в такі часові рамки, коли, дійсно, ми кожен день спілкуємось і з Європейською комісією, і з представниками МВФ, і нам вже дуже скоро представляти прогрес України перед Комітетом Ради Європи MONEYVAL. І на даний момент, ну, дійсно, ми відстаємо від впровадження європейських стандартів, але в нас ще є шанс для того, щоб це виправити. Тобто ми готові працювати, готові пояснити, але щоб ми дали можливість висувати на базі комітету, на базі робочої групи, коли комітет є... коли

законопроект є власністю комітету, це буде набагато краще і позитивніше сприймати. Далі ми будемо спілкуватися і говорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую.

ДЕМЧАК Р.Є. Ну, по-перше, на рахунок євродиректив. Багато чого не з євродиректив, і, ну, судячи по тому, що є 5 мільйонів євро, ви так легко зробили крок на два з половиною, це говорить, що ми можемо зробити і до одного. Я умовно, да. Ну, тобто є у нас можливість для дискусій. І просто, щоб не виникало, ну, у нас різночитань, у статті 11 пункт 13: "суб'єкт первинного моніторингу зобов'язаний додатково під час належної перевірки здійснювати стосовно клієнтів, кінцеві бенефіціарні власники (контролери) яких є політично значущими особами, є членами їх сімей та особами, пов'язані з ними такі заходи". Підпункт 2: "Одержувати схвалення, дозвіл керівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу для встановлення (продовження) ділових відносин, проведення без встановлення ділових відносин фінансових операцій на суму, що дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 - це те, що ми говорили, 300 або 400 тисяч цього закону, - незалежно від того, проводиться така фінансова операція одноразово чи як кілька фінансових операцій, які можуть бути пов'язані між собою".

Ну про що... тут чорним по білому написано. Тому, я до чого веду. Це тільки говорить про те, що нам, дійсно, потрібно дискутувати. Ви читаєте так, ми читаємо так. Тому є питання для дискусій. І я чому кажу, що в першому читанні це потрібно зробити, тому що, ну, ви ж розумієте, у нас вже є досвід. Якщо у нас базово гарно, правильно підготовлений законопроект у першому читанні, він тоді і відповідно має більше шансів до другого читання, бо потім почнуть збивати правки, ламати конструкцію законопроекту. Ну, ми це вже проходили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До нас приєднався Сергій Олексійович Верланов, заступник міністра фінансів. Прошу, Різаненко Павло Олександрович.

РІЗАНЕНКО П.О. Та якраз дискусія, яка відбулась, вона зачепила питання, з яких я хотів теж скажімо, висловитися з них: це щодо відкриття рахунків і транзакцій. З досвіду по транзакціях я не бачу, щоб затверджували керівників банків, транзакції погоджували, а відкриття рахунку може перетворитись на тиждень, на два і так далі. Ви не можете відкрити рахунок досить швидко.

Тому не хочеться доводити ситуацію до абсурду, щоб вводити відповідальність для цих керівників за невідкриття рахунку на протязі години у вигляді звільнення або надання їм не... цього... Я жартую, звичайно. Але це Нацбанку щось потрібно з цим робити. Бо мені легше взагалі не мати рахунків, ніж ходити в банк і, скажімо так, терпіти ті знущання, які там кожний РЕР* відчуває на собі. Я розумію, ми запроваджуємо європейську практику, але якось вона не по-європейські запроваджується в банках, ну, реально.

А щодо директив. Директиви в дійсності в значній мірі мають рекомендаційний характер. І якщо ми подивимось на практику, то ми побачимо, що країни ЄС ці директиви – кожна досить оригінальна і по-своєму їх запроваджують. Немає такого, що вони один в один копіюють директиву в національному законодавстві.

Тому нам потрібно бути, скажімо так, зваженими і обережними з точки зору: сім раз відрізати і не один раз відміряти, а точніше, зробити навпаки, щоб не було, як завжди у нас до цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Значить, колеги, що ми маємо на сьогодні і як нам варто поступити. У нас насправді є підписаний Договір про асоціацію з Європейським Союзом. Дійсно, є "дорожня карта", дійсно, "в дорожній карті" Україна взяла на себе зобов'язання такий законопроект прийняти. Там немає тексту законопроекту, там є позиція, яку ми обіцяли привести у відповідність до тих норм, якими живе Європейський Союз. Зараз Європейський Союз сказав: добре, ви обіцяли, ви тягнете, ми не проти, ми даємо вам

другу чергу макрофінансової допомоги 500 мільйонів євро за умови, що ви такий закон приймете. Ми ж на себе брали це зобов'язання, Україна? Брали. Там записано.

Що я хочу сказати. У нас є з вами два варіанти. Перше: не голосувати це і хай там розбираються без нас. Ну, дійсно, ми ставимо під ризик неотримання 500 мільйонів євро макрофінансової допомоги для уряду країни.

Можемо ставити, прийняти за основу, за основу. Я погоджуюсь тут з Гаєвським, їм важко з європейцями дискутувати. Я розумію, що вони як люди, які належать... в певних бюрократичних і ієрархічних структурах, мають слухати, що їм кажуть. Трошки простіше дискутувати нам тут з вами.

І я погоджуюсь і з тим, що сказав Руслан Євгенович. Ми так просто, нас ніхто не зобов'язує саме такий текст голосувати. Більше того, я можу сказати, ми в комітеті ще можемо погодитись, але зал це точно не пропустить. І нам тут треба це розуміти.

Тому я би все-таки просив, колеги, враховуючи, що ми мали ці дискусії, досить серйозні, і не раз збиралися, голосувати за основу, з урахуванням зауважень, які є узгоджені.

Я погоджуюсь, що всі зауваження Руслана Євгенійовича в таблиці записати як пропозиції, без яких ми не будемо робити таблицю. Без них ми не зробимо. І тому, більше того, я хочу сказати, у нас буде дуже великий часовий лаг провести ці узгодження.

Тому що якщо навіть ми в четвер проголосуємо оцей законопроект за основу, то я хочу вас повідомити, плани такі. Я думаю, це ні для кого не секрет. Ми в четвер у другій половині пленарного дня виходимо на обговорення Закону про українську мову. Там 2 тисячі 700 правок. Значить, за оцінками фахівців Верховної Ради, в нас займе два з половиною пленарних тижні. Ми раніше 31 березня цей Закон не проголосуємо про мову. Якщо ми його не проголосуємо, ми раніше не зможемо втикнути з цим. У нас буде добрий місяць спокійно працювати над цим документом: з текстами, з зауваженнями і так далі, зі спорами. Хай приїжджають представники ЄС, хай всі сюди, всі йдуть до комітету, будемо з ними працювати.

Тому я би пропонував, колеги, мою пропозицію підтримати, а зауваження Руслана Євгенійовича до таблиці дати і їх обговорювати з Європейським Союзом.

_____. Тобто до другого читання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Хто за те, щоби підтримати...

_____. А які зараз пропозиції вносять....?

ДЕМЧАК Р.Є. Дивіться, те, що Михайло Володимирович зачитав, їх можна просто трошки продовжити, от і все, і подати їх, зачитати так само до першого читання, що ми подаємо 4, що ми подаємо там 8 – різниці немає. Ми роздамо і закон, і роздамо наші доповнення, ну, до того, що буде пропонуватися, і вони увійдуть в перше читання. Це як би моя пропозиція.

У Михайла Володимировича тільки скорочене доповнення, тобто наші пропозиції однакові, тільки просто у мене лист більший, у Михайла Володимировича – менший. Пропоную мене підтримати.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз, зараз скажемо. Прошу, прошу.

ПРИЙМА І.М. Руслан Євгенійович, ну, є процедура другого читання. Діло в тому, що ми не замінимо цю процедуру другого читання одною чи двома годинами завтрашнього дня, для того щоб вийти на редакцію, більш-менш яка би, по суті діла, була узгоджена. Тоді треба було б ще раз збирати комітет і все-таки щоб депутати ознайомилися з цією пропозицією. Там у вас дуже багато пропозицій. Вони, ну, принципово чи неприципово, но вони до другого читання, дуже нормально сідаємо, робимо робочу групу і ми їх припрацюємо. Повірте, перше читання – це тільки перший крок, , тим більше, що це є наш продукт, і ми сідаємо, працюємо повноцінно.

Ну, не зможемо ми завтра, я не знаю, це завтра буде не робоча група, це, ну, це треба відразу брати пункти, от зараз 5-6 пунктів брати, і вписувати в цей лист. Ну, я не впевнений, що ми обговоримо, тим більше, це здавати документи треба вже завтра до обіду, бо голосування якщо у випадку буде в четвер, випадково, то воно буде в першій половині дня, а документи нам треба вже здати. Ну, я не знаю коли ми пропрацюємо зараз от цю кількість пропозицій.

Руслан Євгенійович, є друге читання, ну повірте, ну, нормально ми працюємо по другому читанню. Я думаю, це кращий варіант. Ну, це як пропозиція, я...

ДЕМЧАК Р.Є. Колеги, ну, що тут говорити? На голосуванні визначимося, я просто рекомендую бути уважними і відповідальними при голосуванні, от і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Значить, рекомендувати пункт перший - Верховній Раді прийняти за основу з урахуванням змін, викладених у розданих вам матеріалах, суть яких я озвучив, оці позиції цифрові і інші. Другим пунктом - доручити секретаріату комітету провести техніко-юридичне узгодження тексту пропозицій. Третє – співдоповідачем Довбенка. І четверте – робочу групу створити і працювати над другим читанням.

Руслан Євгенійович пропонує теж 4 пункти, тільки в першому не цих кілька, яких я зачитав, а значно розширити.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Чого ми не можемо зараз? Бо, значить, Віктор Миколайович, даю відповідь. Законопроект Кабінету Міністрів, поки що він є власником документу. І навіть, якщо ми...

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Те, що я зачитав, з ним погоджено, з Кабміном, і вони на це пішли. Якщо ми хочемо ще внести додаткові якісь: кому переставити, крапку, – нам знов треба з ними зустрічатися, знов дискутувати, знов виходити на якісь узгодження.

Час-тайм полягає в тому, що до 14 березня Європейський Союз готовий чекати. Проінформуйте, як ви виконаєте взяті на себе зобов'язання. Якщо ви їх виконаєте, ми вам другий транш 500 мільйонів надаємо після 14 березня.

Ми їх вже попередили, що да, ми такий документ в парламенті маємо, швидше за все, в першому читанні приймемо, в другому – будемо доопрацьовувати. Можливо, це їх і задовольнить, щоб зарахувати нам, що ми працюємо над цим документом. Це теж ще, до речі, не факт, бо вони можуть заартачитися: прийміть в цілому. Але ми фізично вже не встигнемо. І я думаю...

ВЕРЛАНОВ С.О. Макрофінансова допомога пов'язана з .....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там є, там ще кілька...

ВЕРЛАНОВ С.О.. ...документів, но це один з центральних.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там є 4. Значить, в нас в п'ятницю була нарада у віце-прем'єр-міністра пані Климпуш-Цинцадзе, вона розглядала всі варіанти, які ми маємо прозвітувати перед Європейським Союзом. По всіх позиціях доповідав пан Гелетій. У нас менш-більш вирішуються проблеми. У нас як би одне серйозне застереження поки що з цим законопроектом, який не розглянутий у першому читанні навіть. Тобто формально він поки що навіть у парламенті не розглядався, ну, бачите, ми навіть комітетом не прийняли рішення.

Тому я думаю, що, дивіться, навіть якщо є переживання з боку Руслана Євгенійовича, що не всі серйозні речі ми тут врахували. Ну, я переконаний, що навіть не треба буде агітувати депутатів. У другому читанні він не буде підтриманий, якщо ми в комітеті не пропрацюємо всі ці зауваження. Вони не будуть прийняті. Це дуже чутливий законопроект, і депутати не так просто піднімуть руки чи натиснуть на зелену кнопку, ніхто не буде це робити. Вони можуть це зробити за умови, що ми кажемо, да, ми беремо у комітет, ми будемо над цим документом працювати, ми всі ці речі дуже уважно будемо розглядати. Тоді ще можуть у першому читанні проголосувати. Все. Я так думаю. (Шум у залі) _____.

_____. (Не чути)

ДЕМЧАК Р.Є. Можна я?

По-перше, на рахунок узгодження із Кабінетом Міністрів. Ті узгодження навіть, що зачитали, трошки по штрафам там викинули, не принципових, вони не зробили крок назустріч, він не проводився через Кабмін. Це просто їхня позиція, ну, як би усна позиція. Така сама усна позиція, вона може бути завтра і по інших правкам.

Але майте на увазі: сьогодні вимога – прийняти його в цілому. В четвер можуть поставити його в цілому і його продавати.

ВЕРЛАНОВ С.О. Ні, в цілому його не будуть ставити.

ДЕМЧАК Р.Є. Ну, по крайній мірі, умова – проголосувати в цілому, тоді макрофін виділяється.

ВЕРЛАНОВ С.О. Ні, макрофін виділяється до кінця березня, і ми не будемо настоювати на голосуванні в цілому.

ДЕМЧАК Р.Є. Ну, тим більше. Ну, тому... *(Шум у залі)*

Колеги, є ризик, що його продавлять в цілому. Кабмін, для них це, ви бачили, як принципіві для Кабміну фінансові..... *(Шум у залі)*

_____. Ні, за в цілому ми не будемо голосувати.

ДЕМЧАК Р.Є. Краще за основу вийти з таким законопроектом, який був би хоча би... Ви кажете, що депутати. А хто як не наш комітет має більш глибоше його вивчити, розумієте? Ми маємо донести інформацію, що... Дякую.

Ну, я би ще до тієї дискусії про за основу. В нас ще є інші законопроекти, зокрема два податкових законопроекти. Тому, ну, ціна питання завтра прийняти за основу, ну, немає його сенсу нам його приймати завтра за основу, тому що в нас є ще... В цілому, перепрошую, в цілому. Тому що в нас ще є два податкових, яких ми будемо теж в першому читанні приймати: це спільний режим транзиту і авторизовані економічні оператори.

Тому, ну, тут я розділяю і підтримую Юрія Ігоровича і підтверджую наші слова, що ми не будемо його, ну, приймати в цілому.

Стосовно роботи між першим і другим. Ну, я тут новенький, в цьому комітеті. Але в податковому комітеті, дійсно, ми йдемо за цим шляхом, у нас по обидвом законопроектам, які ми проводимо, дуже багато зауважень і народних депутатів, і ГНЕУ, і ми між першим і другим це відпрацьовуємо, 14 днів по Регламенту, все, як має бути.

Тому я би попросив би підтримати позицію Михайла Володимировича і відповідно присвятити місяць мінімум на обговорення на робочій комісії, робочі групи, і відповідно будемо ще вас просити попрацювати з нами з європейськими колегами і з вашингтонськими колегами. З Ігорем Миколайовичем ми багато часу провели на минулому тижні. Теж треба буде доводити, що Україна, там, не буде прогинатися у всіх питаннях, по яких вони, скажемо так, не мають зауваження до нашого тексту.

Тому попросив би підтримати позицію Михайла Володимировича і прийняти підготовлене рішення. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Ну що, колеги, ми дозріли приймати якесь рішення? Так? Тоді буде два ставитися дві думки. Думка перша, оскільки мною була озвучена, так, я зачитав вам.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Да. І, ну, другий, то тут давайте ми, що будемо ставити. Ми можемо знову відкласти і робити довгий список. Ми голосувати не можемо за основу, я так розумію, бо поки ми не погодимо з нашими власниками цього закону, ми теж не можемо його вносити в сесійну залу. Так я розумію чи як? Що, Юрій Ігорович?

ГЕЛЕТІЙ Ю.І. Ми вас просимо внести, підтримати вашу пропозицію. Я кажу, ми допрацюємо між першим і другим читанням. Я не знаю, наскільки затягнеться зараз напрацювання довгого списку, треба проговорити з ЄС, МВФ, це декілька днів мінімум.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну давайте, тоді ставлю на голосування поки мою пропозицію. Хто за те, щоби мої 4 пункти пропозицій підтримати?

Хто – за, прошу голосувати. Один, два, три, чотири, п'ять. Прошу опустити.
Хто – проти? Нема. Хто утримався? Один. І один не брав участі в голосуванні.
Більшістю голосів рішення прийнято. Дякую.

ДЕМЧАК Р.Є. У нас кворуму нема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, він взяв участь в голосуванні, він розписався, він присутній, ну, він має право вийти, він не хоче голосувати. Тому ми не можемо заставити - піднімай руку. Ну, не хоче піднімати – хай не піднімає, але...

ДЕМЧАК Р.Є.. ..... в стенограму, що у нас немає кворуму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, він же ж розписався. Є там його підпис, Полякова, присутнім, ну, то чого ми? А якщо не бере участі, як це?

ДЕМЧАК Р.Є. Називається - нема кворуму просто.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивуюся, ну, є кворум, я зачитав, що є кворум. Як нема?

ДЕМЧАК Р.Є. Хто веде зараз протокол?

ГОЛОВУЮЧИЙ. То що, друге питання, друге що питання не розглядаємо тоді, якщо нема кворуму, як це так?

ДЕМЧАК Р.Є. Можна в закритому режимі розглянути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А що воно дасть, в закритому? Ну, можемо в закритому, якщо... але я не бачу проблеми.

..... . На прийнятті рішення кворуму немає. Ну, 5 чоловік із 7-ми, по суті діла, ну, зрозуміло, ми можемо тільки.....

ДЕМЧАК Р.Є. Михайло Володимирович, давайте двойні стандарти не робити. Є кворум чи нема, скажіть нам?

..... . Нема.

ДЕМЧАК Р.Є. Ну, все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що, зараз нема кворуму?

ДЕМЧАК Р.Є. При прийнятті рішення кворуму немає, при прийнятті рішення. При початку засідання...

..... . Тоді ми не можемо прийняти рішення...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не можемо, не можемо.

(Загальна дискусія)

Добре, то тоді, ну, раз нема кворуму, то ми і друге не можемо розглядати, не можемо розглядати.

..... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто набирає? Спитайте: він - "за", "проти"?

Ну, що він сказав? Мою позицію? Дякую.

(Загальна дискусія)

БРЮК С.О. Говорите.

ПОЛЯКОВ М.А. ....Михайла Володимировича прошу зарахувати мій голос "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І Максим Анатолійович, у нас друге питання порядку денного, ви бачили, значить, ініціатор - Романюк і Герєга, з приводу застосування фінансових санкцій. Ви маєте позицію з приводу цього законопроекту?

ПОЛЯКОВ М.А. Значить, у мене позиція послідовна: про те, що він не має... потрібно вносити інший законопроект і потрібно ставити крапку по даному законопроекту, завершувати його. Голосів немає, підтримки в залі не існує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, це я з приводу не "спліта", а з приводу 9451, законопроект порядку денного. Да, він переплутав. Дайте трубку, я зараз з ним переговорю.

(Загальна дискусія)

Друзі, добре. Ми чули голос живий? Живий. Так же ж? В протокол запишіть, що він, що він "за". Да.

Колеги, по другому питанню. Зараз десь зв'язок пропав, вони зараз набирають, де він там. І тоді ми обговоримо. Колеги, я тоді пропоную перейти поки до третього питання,

яке я доповім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да? Давайте. Прошу, Віктор Миколайович, 3 хвилини.

РОМАНЮК В.М. На розгляд комітету вноситься проект Закону 9451. Якщо коротко, значить, якщо хто пам'ятає практику, була така практика указів Президента, які вводили, регулювали економічну діяльність в нашій країні.

От ми, до речі, недавно з нею стикнулися, коли скасовували Декрет про валютне регулювання, він якраз був одним із таких, таким класичним нормативним актом, який вводив економічні норми в період "Перехідних положень", потім вони були скасовані в 96-му році. От якраз є чинний указ Президента, який регулює правила обігу, готівкового обігу в країні і вводить санкції за порушення цього нормативного акту.

Є дві ключових проблеми, які коротенько цей нормативний акт... буде усунуто. Перша проблема – це прямий конфлікт з нормами Податкового кодексу України, який був введений в 2011 році, який, норми якого чітко вимагають, що штрафні санкції, взагалі санкції мають бути застосовані законами України, а це указ Президента.

І друга, друге – це величезна санкційна норма, яка передбачає, покладає на суб'єктів господарської діяльності відповідальність. Тобто враховуючи те, що указ Президента був прийнятий в період, так званий період гіперінфляції, наприклад, там, хто пам'ятає, інфляція в 95-му році – це 500 відсотків, інфляція в 96-му році – це порядку там 300 відсотків. Тобто цей указ був застосований під той період і ті економічні реалії, які склалися в Україні. Це перше.

Друге, що б я хотів би сказати. Про те, що я як, коли працював в Європейському Союзі, відверто вам скажу, в жодній країні, де я працював, я взагалі не стикався з вимогою щодо встановлення так званих лімітів по касі, які діють в українських реаліях. Це взагалі анахронізм Радянського Союзу, коли вводилися ці всі ліміти. І це поступово нам взагалі потрібно скасовувати.

Виходячи з цієї позиції, відповідно вноситься цей проект закону щодо загальних тез. Головне науково-експертне управління в цілому підтримує законодавчі акти з невеликими застереженнями. Національний банк підтримує, Міністерство фінансів – підтримує. Тобто є узгоджена позиція всіх щодо конструктивного нормативного акту.

І, виходячи з точки зору моєї, там, принципової позиції, я відверто вам скажу: я взагалі скасував би штрафні санкції за ці ліміти. Це анахронізм в нашій системі державного управління і економічних реалій.

Тому пропонується сьогодні прийняти цей нормативний акт в першому читанні і уже до другого читання ми будемо його доводити до ладу. Коротко все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Хочу сказати, що в нас є заключення Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. У своєму висновку вони висловлюють зауваження до поданого законопроекту.

Національний банк України своїм листом зазначає, що в цілому підтримує законопроект і висловлює зауваження до нього, і вважає, що він потребує доопрацювання.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України висловлює свої пропозиції до законопроекту та зазначає, що він потребує доопрацювання.

Міністерство фінансів України своїм листом від 21 січня зазначає, що законопроект підтримується з урахуванням висловлених зауважень.

Колеги, тому, в принципі, ми маємо право з вами сформулювати пропозицію: перше – рекомендувати Верховній Раді цей законопроект прийняти за основу. І я би дописав би, щоб співдоповідачем від комітету був голова підкомітету з питань діяльності небанківських фінансових установ та захисту прав споживачів фінансових послуг Романюк Віктор Миколайович.

Прошу, хто бажає висловитися з цього приводу?

В принципі, кажуть, що це не є порушенням. Тому може бути і від комітету, він говорити. *(Не чути)*

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб рекомендувати за основу? Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про деякі питання застосування фінансових санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки (номер 9451) за основу і співдоповідачем від комітету визначити пана Романюка, прошу голосувати.

Хто – за? Сім – за. *(Шум у залі)*

Давайте! Ми обмінялися всі думками, і я відповім.

Думка перша. Згідно Регламенту, в принципі, ми маємо право по скайп-зв'язку чи по іншому зв'язку це робити. Ми перший раз це зробили, коли розглядали кандидатуру на члена ради Нацбанку, і комітет дав дозвіл, що хай він говорить по телефону, ми його заслухаємо. І проголосували за нього. *(Загальна дискусія)*

Добре, добре, добре! Ще раз. Дивіться, друзі... Да, хвилинку! Дивіться, я хочу, щоби всі зрозуміли, я ніколи ні на що нікому не нав'язую думку. Ніколи! І навіть сьогодні, коли ми якісь речі говоримо, кожний має право. У мене буде... я буду себе не поважати, якщо я комусь буду рот закривати або казати "мовчи!" або говори так, як Довбенко хоче. Ніколи так не буде! Я маю свою думку, і хочу, щоб кожен мав свою думку.

Тепер даліше: чи зараховувати голос чи ні, я ще раз всіх питаю, ми прийнемо чи не прийнемо? Якщо сказав Ігор Михайлович, що це "ні", я не нав'язую нікому! Ви погодилися, що ми його почуємо і ....., тому я сказав "добре". Ні – значить, розходимося! Я ще раз хочу, щоби... я всіх вас поважаю, і поважайте мене.

Більше того, я хочу вам сказати, йде діло до того, що колись тут, на цьому місці, буде сидіти і Руслан Євгенійович, і буде відчувати, як тут важко, і, можливо, Павло Олександрович, і Віктор Миколайович. Будете тут сидіти, хлопці, і відчуєте, як це важко.

Я просив вчора особисто: прийди, Поляков. Він сказав: "Я прийду і буду". Ну, він втік. Ну, скажіть, я що маю сказати: "Сиди?". Ну, це мене принижує. Кожний з вас: сидимо, сидимо - виходите. Ну, теж я благаю, ну, давайте якось поважати себе і друзів.

Я за регламент домовляюся... кворум, щоб всі були. Але, будь ласка, майте свою думку, я не нав'язую. Руслан Євгенійович, і вам не закриваю рот, ви маєте право сказати. Я вчора почув вашу позицію. Я не казав вам, що я заставляю всіх голосувати, як ви хочете. Я таке не міг обіцяти. Я почув вашу думку. І я з радістю дам вам слово. Ви сьогодні говорили найбільше, і я не закривав нікому рот. Ну говоріть, переконуйте. Що, я когось заставив голосувати по-інакшому? Чого обіжатися? Це якби я сказав: "Мовчіть, бо це неправильно". Я нікому так не кажу.

Друзі, от мене звинувачував Рибалка попередній раз, я хотів, щоб він сьогодні був. "Ви уже рішення прийняли, що ви будете робити по членах наглядових рад". Ну, ви формували порядок, не я. Кожний висловився. Різаненко писав. Я навіть не знаю, що там, чи все так і було. Ну, кого ми в наглядові ради. А мене звинуватив Рибалка, що "ви вже все рішили, нащо я тут присутній". Ну хто рішив?

Прийшов Солод, мені сказали, що це я його привів. Я його телефону не знаю. Ну нащо звинувачувати? Ви мене принижуйте! Ви мене принижуйте, бо я його не кликав.

..... Ми знаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, так, а мене звинуватили. А мене звинуватили при всіх, тут люди сиділи. Ще перед вами мені не соромно, бо ви такі, як я, але сиділи всі помічники і мене звинувачують, що я його привів. Ну, блін, ну, колись це приниження має закінчитись. Я нікому...

..... Це, навпаки, плюс, що привели *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, так... Ну нащо, нащо... Я ніколи не граю і не хочу, і вам не бажаю, друзі. Давайте чесно вести, я за авторитет комітету. Я хочу, щоб нас поважали всі, і сиділи тут міністерства, відомства. Нас будуть поважати, якщо ми будемо по порядному себе вести. Прошу.

РОМАНЮК В.М. З приводу голосування, ми з Павлом, до речі...